

pähklikaunu otsida on väga põnev ettevõtmine.

Sel aastal leidsin ühest looduspoest metsiku ehk džungli maapähkli, mida kasvatab Ecuadoris Peruu piiri lähedal üks kohalik hõim. Tegu on sellesama hariliku maapähkliga, aga metsikutes oludes kasvanud seeme on veidi pot-sakam ja üks ots teravam, ka värvuselt on pätklid tumedamad ja tiigrimustrilised. Seemned läksid paremini idanema kui n-ö tavalisel maapähklil, taimed kasvasid väga hästi ja ka saak oli toekam.

Maapähkel on kaunvili ja kuulub liblikõieliste sugukonda. Ta on üheaastane taim. Puhmik on üsna tihe ja kasvab 15–30 cm kõrguseks.

Õieraag pöördub allapoole

Pisikesed õied on kollased või valged ja asetsevad puhmiku alumises osas maapinna lähedal. Taim õitseb vaid päeva: hommikul õied puhkevad, seejärel tolmlevad ja õhtuks on juba närbunud. Seepärast on õitsemine peaaegu märkamatu, kuigi samal ajal moodustub ühel taimel suve jooksul kuni paarsada õit.

Pärast õie tolmlemist hakkab arenema tugev õieraag ehk günofoor. Algul kasvab see ülespoole, kuid viie-kuue päeva möödudes pöördub otse alla. Õieraag jätkab kasvamist, kuni surub otsas asuva teravatipulise kaunaalgme mõne sentimeetri sügavusele mulla sisse.

Niimoodi peidab maapähkel oma kaunad valmimise ajaks maa alla, sest seal on nende arenemiseks sobivalt pime ja niiske. Kaunad on umbsed ja mullas ei avane. Maapinnale jäänud viljalgmed aga närbuvad, sest valguse käes nad edasi ei arene ja õhk pole piisavalt niiske.

Kaunas on enamasti üks kuni kolm seemet. Ühelt põõsalt võib saada soojas kliimas 50–60 kauna. Meil nii head saaki ei kasva, aga 10–15 kauna võib küll saada.

Maapähkel on maailmas tähtis toidutaim ning tal on üle 700 kultuursordi.

Seeme aprilli algul potti

Maapähkli istikud tuleb kindlasti ette kasvatada. Mina panen seemned juba aprilli algul pottidesse. Metsiku maapähkli seemned idanevad väga ruttu, juba nädalalaga pistavad oma ninad mullast välja.

Maapähkel on kaunvili, tema lehed meenutavadki veidi herne omi.

REPRO

Õied asuvad taime alumises osas maapinna lähedal.

Taimede juurestik on väike ja nii saab neid päris kaua potis kasvatada enne alalise kasvukohale istutamist. Taimed võib kasvuhoonesse istutada siis, kui suurem öökülmaoht on möödunud, tavaliselt alates mai keskpaigast.

Paras vahekaugus on 20 cm, ridade vahele jätke 20–25 cm. Jahe-damal kevadel katke istikud kindlasti looriga.

Kasvuajal vajab maapähkel palju soojust ja parajal määral õhuniiskust. Kui õhk on kuiv, võivad õied pudeneda, liiga niiskes õhus aga ründavad seenhaigused.

Taimed kasvavad hästi temperatuuril 20–27°. Maapähkel ei talu suuri temperatuurikõikumisi: kasv peatub, kui soojas on alla 15° või üle 30°.

Et kaunad saaksid mullas hästi areneda, peab see olema kohev.

Seega tuleb taimede ümbrust korraldada kobestada, sageli tuleb ka mulda kaunadele peale tõmmata. Kobestama peab ettevaatlikult, et viljalgmed vigastada ei saaks.

Arahhis õitseb juuli lõpust augusti keskpaigani. Idanemisest saagini kulub 120–170 päeva. Saaki võib hakata ootama septembris, kui on näha, et lehed juba kolletuvad.

Maapähkli seemned on väga toitvad. Neid võib süüa toorelt ja ka praadida. Tänu linoolhappele on maapähklitel ateroskleroosivastane toime, lisaks sisaldavad nad ka rohkesti E- ja B-vitamiine.

Riknenud maapähklid tuleb aga kindlasti ära visata, sest need on mürgised.